

Lensgodsernes Jorder over paa andre Hænder. Jeg ved vel, at der om dette Spørgsmaal er nedsat en Kommission, men jeg benytter Lejligheden til at udtale Haabet om snart at se et Resultat af denne Kommissions Arbejde og snart paa Rigsdagen at se et Forslag, der gaar ud paa en grundig Omordning af disse Forhold, et Forslag, der gaar ud paa at inddrage disse store Jordarealer under det offentlige og overlade dem til Brug for de Daglejere og Landarbejdere, der have Lyst og Evne til at dyrke denne Jord paa en bedre Maade, end den nutildags mange Gange bliver dyrket. Jeg haaber, at det Udtryk „fri Ejendom“, der staar i vort Lands Grundlov, maa blive fortolket saaledes, at man derved forstaar fri Ejendom for det offentlige, en Ejendom, der bliver til fri Afbenyttelse for det offentlige, saaledes som det almene Vel kræver det. Jeg tror, at hvis man tager fat paa dette Felt, vil der kunne skaffes Plads for en hel Del af de Daglejere og Landarbejdere, som nu maa flytte bort fra Landet, eller som Aar efter Aar se deres Børn rykkes bort fra Landet ind til de ret usikre Forhold i Købstæderne eller se dem vandre ud til oversøiske Pladser. En Reform som den, jeg her peger paa, vil ganske sikkert kunne faa den allerstørste Betydning her i vort Land.

En eller anden kunde maaske have Lyst til at spørge mig, naar jeg peger paa denne Anvendelse af Lensgodsernes store Arealer, hvad jeg da vil bruge de Borge til, der ligge omkring paa disse Godser. Jeg kunde tænke mig en ganske udmærket Anvendelse af disse smukke Borge. Jeg ønsker dem ikke brudt ned; de pynte udmærket op i vort Landskab; men jeg synes, man udmærket kunde anvende dem til Alderdomshjem for de gamle, udslidte Arbejdere, der findes rundt om i vore Landsogne. Der vil i disse Borge kunne indrettes udmærkede Opholdssteder for disse gamle Mennesker, og en saadan Anvendelse vilde, synes jeg, tale til Ære for vor Tid og til Ære for den Lovgivningsmagt, der gennemførte en Reform som den paaagegede.

Jeg ser nok, at der fra forskellig Side Tid efter anden fremkommer Forslag til Forbedring af Arbejderforholdene paa Landet; men jeg har til Dato ikke set ret mange Forslag, der gaa ud paa en grundig Forbedring af disse Forhold. Ser man f. Eks. paa et Forslag, der for nogen Tid siden er fremkommet fra Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, denne vort Lands

fineste Landboforening, forekommer det mig ikke at være et Forslag, der i synderlig Grad kan tjene til Forbedring af Forholdet. Af den Beretning, der er omdelt her paa Rigsdagen fra dette Selskab, ser man, at det ogsaa har haft sin Opmærksomhed henvendt paa Landarbejderforholdene og har spekuleret paa, hvad der kunde gøres for at forbedre disse. Resultatet af disse Overvejelser er blevet, at man har besluttet fremtidig at uddele 10 Medailler om Aaret til de bedste, de mest trofaste Tjenestefolk eller Landarbejdere. Jeg tror nu ikke, det vil hjælpe synderligt paa Forholdene. Jeg tror, ærlig talt, Det kgl. danske Landhusholdningsselskab kunde spare de 10 Medailler. Det er maaske muligt, at der hist og her i vort Land kunde findes Tjenestekarle eller Daglejere, som vilde være glade, om de kunde faa Lov til at vandre om med en af disse Medailler; men naar de læse Betingelserne for at komme i Betragtning ved denne Uddeling, tror jeg, Glæden over Forslaget vil blive ganske ringe. Det viser sig, at de Folk, der ville søge at komme i Betragtning ved denne Medailleuddeling, skulle møde med Erklæringer fra deres Husbond eller fra den lokale Landbrugsorganisation eller have en anbefaling, en Attest fra Sogneraadet i den Egn, hvor de bo. Jeg tror, Tallet paa dem, der ville søge om at faa disse Medailler, vil blive ganske ringe, og ærlig talt, det er min Opfattelse, at Selskabet hellere maatte spare hele den Historie. Hvad vilde de Herrer, der ere de ledende i denne fine Landbrugsorganisation, sige, om Danmarks Tyendeforbund vedtog, at for Eftertiden vilde denne Organisation uddele 10 Medailler til de Proprietærer, Godsejere o. s. v., der behandlede deres Folk særlig godt? Mon det vilde glæde de Folk at komme til at gaa rundt med saadan en Medaille paa Brystet? Jeg tvivler stærkt om det. Jeg tror, som sagt, ikke, at det Forslag, der er fremkommet fra Landhusholdningsselskabets Side, vil føre til noget, der er værd at regne med.

Medens jeg taler om Landhusholdningsselskabets Bidrag til Forbedring af Landarbejdernes Forhold, kan jeg ikke undlade at udtale min Tilslutning til Forslaget om at stryge en Del af det Tilskud, der fra det offentliges Side ydes til Det kgl. danske Landhusholdningsselskab. Det har i flere Aar staaet saaledes for mig, at man udmærket godt kunde spare en Del af de Bevillinger, der ydes til dette Selskab. Jeg synes, at dette Selskab maa